

ספר

מאור ושמש

המפואר

מחברת הקודש

על חמשה חומשי תורה ורמזי ימים
נוראים ושלוש רגלים ואיזה לקוטים

אשר חבר איש חי רב פעלים כבוד קדושת שמו נודע
בשערים הוא ניהו כבוד נשיא נשיאי הלוי הרב הקדוש
המפורסם בוצינא קדישא ונהורא אספקלריא המאירה

מו"ה קלונימוס קלמן הלוי

עפשטיין זצוקלה"ה זיע"א

נוסח שער דפו"ר

מהדורה חדשה ומפוארת, מאירת עינים, בהגהה מדויקת ומתוקנת,
נוספו רבבות מראי מקומות וצינונים, נפתחו ראשי תיבות וקיצורים,
הקטעים חולקו לפסקאות קצרות, נוספו סימני פיסוק וניקוד
ובתוספת אלפי כותרות משנה

יוצא לאור ע"י ממלכת התורה "עוז והדר"
שנת תשפ"ו לפ"ק

מאור ושמש

המפואר

יוצא לאור על ידי ממלכת התורה "עוז והדר"
בנשיאות הגאון רבי יהושע לייפער שליט"א
אב"ד דק"ק באר משה מאנסי
נשיא וראש ממלכת התורה

ראש בית המדרש ועורך ראשי
הרב מנחם מנדל פומרנץ

עורך אחראי
הרב יעקב אייזן

מבקר אחראי
הרב אהרן פיישר

עורכים ומבקרים

הרב משה מרדכי איילנברג	הרב ישראל ורשב"אק
הרב יונה זאב ביננפלד	הרב ישראל טשארני
הרב ברוך גולדברג	הרב דב קיהן
הרב יוסף חיים דחבש	הרב אהרן ישעיה קליין
הרב זושא דינקלס	הרב ישראל רוטשטיין
הרב דוד אהרן הוכברג	הרב פלטיאל שווארץ

פרקי תולדות: הרב שלום צבי לרנר
עימוד: הרב יצחק קפלר

הפצה והזמנות: 'היכלי תורה'	בארץ ישראל: טל. 02-9924603 פקס. 03-5435884	באר"ב: Tel. (718) 437-0054 Fax. (718) 437-3514	באירופה: Tel: 44-191-430-0333 Fax: 44-191-430-0555
--------------------------------------	--	--	--

כל הזכויות שמורות
לממלכת התורה "עוז והדר"
Rabbi Y. Leifer
8 Truman Ave.
New square N.Y. 10977

היות ומושקע במהדורה חדשה מפוארת זו הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל עפ"י הזכויות בכל המדינות אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה צילום והעתקה כולל העתקה חלקית מספר זה, וכן אין לתרגם או לאכסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מהספר, וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס, בביאורים במקורות ובכל ההוספות. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין. ושארית ישראל לא יעשו עולה.

הארות והערות יתקבלו בברכה
Office@oz-vehadar.com

פקס: 03-5423180

להקדשות והנצחות:
oiz@oizusa.com

PO Box 340 Monsey NY 10952

נדפס בארץ ישראל
על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת
Printed in E. ISRAEL

לוחות: הפאר ירושלים
עיצוב כריכה ושערים: ג. ויסקופף

פרשת בראשית

רמז שבכ"ב אותיות התורה נבראו העולמות

בראשית ברא אלהים את השמים
ואת הארץ (א א). ראשי
 תיבות עולה כ"ב, לרמז שבכ"ב אמות
 לאורייתא נבראו כל העולמות:

קשה על התרגום שמתרגם 'בראשית' - 'בקדמין'

בראשית ברא אלהים את השמים
וגו'. והארץ היתה תוהו
ובוהו וגו'. ויאמר אלהים יהי אור
ויהי אור. ויבדל אלהים וגו' (א א-ד).
 האונקלוס תרגם בראשית ברא אלהים -
 'צקדמין צרא ה'. ונריך להצין, הלא רש"י
 מצאח צפירוש שאי אפשר לפרש מלת
 'צראשית' שצתחילה צרא אלהים את השמים
 ואת הארץ, כמצאח צרש"י.

בצמצום הראשון היה העולם תוהו ובשני נעשה
 עולם התיקון

ונראה דצא לרמז, דהנה עצמותו יתצרך
 שמו הוא צלתי מושג, ואין שום
 רעיון ומחשבה תפיסא ציה כלל, רצה לומר
 המחשבה של כל המחשבות אין תופס עצמותו
 יתצרך שמו, והוא נעלם מכל רעיון. וזה
 נקרא צספרי קודש אור דלא ידע, ואפילו
 נושאי הכסא המקדשין אותו בכל יום ואומרים
 'מלא כל הארץ כבודו' שואלין 'איה מקום
 כבודו', ואין סוף לאחדותו, והוא ממלא כל
 עלמין, ולעצמותו אין להעריך שום דמות
 ושום אור. וכשעלה צמחשבה לפניו יתצרך
 שמו לצרוא את העולם למאס אלהותו יתצרך
 שמו, ועשה מקום פנוי להעולמות, והלמאס
 ההוא היה קיבה לגילוי העולמות. וזה שאמר

התנא (צ"ר ג ד) נתעטף הקדוש צרוך הוא
 צאור וצרא את העולם. למאס הלמאס ההוא
 מחמת גודל צהירותו לא היה כח צהכלים
 לצבול האור ההוא, והיה צלתי אפשרי
 שיתקיימו, שהיו נצטלים מגודל צהירות אור
 קדמון, והיה העולם תוהו שלא היה ציכולת
 שיתקיימו, על כן הוצרך המאיל ללמאס עוד
 אלהותו כדי שהכלים יוכלו לצבול האור ההוא,
 ושיגו מעט מעט האור הראשון, ונעשה
 עולם התיקון, כי על ידי הלמאס השני
 נתקיימו הכלים.

ענין הצמצום הראשון והשני נרמז בכתוב
 'בראשית ברא' וגו'

ומזה נצוא לצאח, בראשית ברא אלהים
 תרגם אונקלוס 'צקדמין צרא ה',
 רצה לומר 'צתחילה צרא אלהים' היינו
 הלמאס. ופירוש, צתחילה צרא הלמאס כדי
 שיהיה מקום פנוי להעולמות, כי שם אלהים
 מורה על למאס האור כנודע. אך הכלים לא
 היו יכולים לצבול האור ההוא מגודל צהירותו
 והיו נצטלין נגדו והיה עולם התוהו, וזהו
 והארץ היתה תוהו ובוהו. ויאמר אלהים
 יהי אור ויהי אור, פירוש שאחר עולם
 התוהו נעשה עולם התיקון, דהיינו יהי אור
 ויהי אור, רצה לומר שנעשה למאס שני,
 ועל ידי זה היה אור להכלים שיהיו יכולים
 להשיגו, ולמעלה מזה האור הוא צחינת חושך,
 כי דבר שהוא צלתי מושג מכונה צסם חושך,
 כמאמר הכתוב (תהלים יא יב) 'ישת חושך
 סתרו'. וזהו ויבדל אלהים בין האור ובין
 החושך, רצה לומר שהצדל עשה הקדוש

על ידי דור המצול ודור הפלגה, אשר ניצולות ההם מפוזרות בכל דור ודור, על כן נגזר האור ההוא, הוא אורו של מלך המשיח. שכן היה תחילת כוונת הצריחה שצימות המשיח יהיה צירור העולמות, ולא היה צוה שינוי רצון כלל, רק שלא נתקיימו המחשבה וכוונת הצריחה עד ציאת גואלנו צמורה צימינו:

טעם שפעמים נאמר 'ויהי כן' ופעמים לא

ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור (א)
 (ג). לאוי לשום לב בכל מקראות הללו שבמעשה בראשית, שאכל צריחת האור נאמר ויהי אור ולא נאמר 'ויהי כן', ובמעשה יום שני שהיא הצדלת המים נאמר (פסוק ז) 'ויהי כן', וכן במעשה יום שלישי אכל הקוות המים נאמר (פסוק ט) 'ויהי כן', וכן אכל 'תדשא הארץ דשא' (פסוק יא). ובמעשה יום רביעי שהוא צריחת המאורות נאמר (פסוקים יד-טו) 'ויאמר אלהים יהי מאורות' וגו' עד 'להאיר על הארץ ויהי כן', ואחר זה נאמר (פסוק טז) 'ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים' וגו', ויש לדקדק צוה שהרי כבר נאמר 'ויהי כן' שכבר נצראו המאורות, ומה זה שנאמר אחר כך 'ויעש אלהים את שני המאורות'. גם למה לא נאמר 'ויהי כן' אחר גמר הענין של עשיית המאורות. ובמעשה יום חמישי גבי 'שראו המים' וגו' (פסוק כ) לא נאמר 'ויהי כן'. וכן אחר 'ויעש אלהים את התנינים הגדולים' (פסוק כא) לא נאמר 'ויהי כן'. ובמעשה יום ששי אכל צריחת האדם נאמר (פסוק כו) 'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו' לא נאמר 'ויהי כן', רק אחר כך נאמר (פסוקים כז-ל) 'ויאמר אלהים הנה נתתי לכם' וגו' עד 'לכם יהיה לאכלה' נאמר 'ויהי כן'. וכל זה נרין התצונות וציאור.

צרוך הוא בין האור הצא על ידי הצמזום השני שהיה אפשר להשיגו, בין האור הקדמון המכונה בשם חושך מחמת שלא היה באפשרי להשיגו, ודברים אלו נרמזים בעץ החיים ובעמק המלך:

ביאור המאמר 'עמד וגזו לצדיקים'

ורוח אלהים מרחפת על פני המים.
ויאמר וגו'. וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל (א ב-ג-ד). הנה אמרו חז"ל (מגינה יב). ראה במעשה דור אנוש ודור המצול ודור הפלגה שאינם כדאי להשתמש בו וגזו לצדיקים לעתיד לבוא. ויש להבין, הלא הקדוש צרוך הוא אין שייך שינוי רצון לפניו שנאמר שתחילה צראה ואחר כך גזוה.

אור הגזו הוא אורו של משיח ואז תתקיים תכלית הבריאה

ויראה לרמו צוה, על פי מאמר חז"ל (ב"ר ז ד) ורוח אלהים מרחפת זהו רוחו של משיח. וציאור הדברים, כי אמרו חז"ל (פסוקים נד). שבעה דברים קדמו לעולם, ואחד מהם שמו של משיח. וכוונתם, כי תכלית צריחת העולם הזה היה ימות המשיח, שאז יהיה צירור העולמות ומלאה הארץ דעה את ה'. וזהו פירוש ורוח אלהים מרחפת זהו רוחו של משיח, ויאמר אלהים יהי אור וגו', וירא אלהים את האור כי טוב זהו אורו של משיח, שזה היה כוונת צריחת העולם, וזה האור שאדם מציט בו מסוף העולם ועד סופו. ואור זה תחילת כוונתו לא היה רק על עת שיתצברו העולמות ויתעלו הניצולות הקדושות ותצדל הקדושה ויפלו הקליפה. וזהו שרמזו חז"ל שראה במעשה דור המצול ודור הפלגה, שצפה לא היה צירור העולמות עד שיתעלו הניצולות שנפלו

מנין שהאור של יום הראשון היה אור אחר

עוד יש לדקדק בדברי האגדה שמציא רש"י ז"ל על פסוק וירא אלהים את האור ויבדל (פסוק ד), ראה שאין העולם כדאי להשתמש בו והבדילו לנדיקים לעתיד לבוא. מנא ליה לרש"י, הלא אמרו חז"ל שכל מעשה צראשית נבראו ציום ראשון, וגם המאורות פירש רש"י שנבראו ציום ראשון רק שנתלו צרקיע ציום רביעי, אם כן מנין שזה האור שנברא ציום ראשון אור אחר הוא ונגנו, שמה הוא אותן המאורות שנתלו צרקיע ציום רביעי.

העולמות נבראו לכבוד ה' אבל מוסתרים בטבע

ויראה, כי הנה ה' יתצרך צרא כל העולמות לכבודו, שיעצדוהו זרע ישראל עם קרובו. אמנם למען יהיה צחירה ורצון, צרא ה' יתצרך העולמות מוטבעים כל אחד על טבעם, שאין אחד משנה את טבעו, ואין השמש עולה צמערצ לעולם, וכן כל הטבעים אינם משנים את תפקידם. שאם היו משנים טבעם לפעמים לא היה מקום לטעות, והיו כל בני אדם רואין שאין הצירה מתנהגת צלא מנהיג, ולא היה צחירה ורצון. לכן צרא ה' יתצרך הכל על דרך הטבע, למען יהיה מקום לטעות צכדי שיהיה צחירה ורצון.

בלימוד תורה לשמה מוצאים האור הגנוז

אמונם אף על פי כן נתן ה' יתצרך לאדם מקום להתצונן צו, שגם הטבע יש לה מנהיג וצידו לשנותה לאשר יתפון. ואחד מהצחינות צזה הוא אור הראשון של ששת ימי צראשית, שאמרו חז"ל (תגייה יב). שאדם צופה צו מסוף עולם ועד סופו, וכשראה ה' יתצרך שאין העולם כדאי להשתמש צו הבדילו ונגנו לנדיקים לעתיד לבוא. ואמרו נדיקי הדור שהאור נגנו צהתורה, והנדיקים

המוככים את עצמם ולומדין התורה לשמה הם מוצאין אור הזה, ועל ידי זה הם יודעין העמידות שיהיה אחר כך. וזהו שגנוו לנדיקים לעתיד לבוא, פירוש שיהיו יודעין על ידי זה העתיד לבוא.

יש דברים שלא נשארו בטבע בריאתם, כדי להכיר שה' מנהיג הטבע

ודבר זה לא נשאר על דרך הטבע, כי אדם אחד רואה על ידי אור זה ושאר אנשים אינם רואים, ואם היה הדבר נשאר בטבעו היו הכל שוין צו. כאשר עיינוו רואים שהארץ הוטבעה בטבע שמהיה מוציאה דשאים על ידי מאמר ה' 'אדשא הארץ', ועדיין הדבר מתנהג כן שצכל מקום שיקוצן מעט עפר אפילו צכלי היא מוציאה דשאים. וצשאר נבראים נמצאים אשר לא נשארו בטבעם שנבראו, כגון מים צתחילת הצריאה הוציאו דגים ושרץ המים על ידי מאמרו יתצרך שמו 'ישרצו המים', ואף על פי כן לא נשאר זה שיהיה דבר זה מתמיד בטבעו לעולם, שצאם היה דבר זה נשאר על הטבע היה מחויב שצאם ישים האדם מים צכלי ראוי שיתהוו צתוכס דגים, כדרך שהארץ מוציאה דשאים לעולם. גם אנו רואים הרצה יאורים קטנים שיש צהם דגים מרובים, והרצה נהרות גדולות שאין צהם, וטעם הענין הוא, שיהיה האדם מכיר על ידי זה השגחה פרטית של הצורא יתצרך שמו. וכאשר ה' יתצרך חפץ צמעשי האדם החפץ צמנות, הוא מומין לפניו שיתהוו דגים צהנהר, ושיוצלו אליו לכבוד שצת.

'ויהי כן' נאמר רק במה שנשאר בטבעו וקיומו

ובזה נצוא אל הציאור על נכון צעור ה', שכל דבר שנשאר על טבעיו וצקיומו נאמר צו 'ויהי כן', שהוא לשון הויה וקיום. על כן ציום ראשון אצל צריאת האור לא נאמר

ויעש אלהים את הרקיע וגו'. ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה (א ו-ט). ראוי לשום לב מפני מה המים אינם צמצון הנצראים, שלא נאמר בהם לא לשון צריאה או יצירה או עשיה.

על ידי פשטות התורה שהיא בבריאה נשיג הפנימיות

וגראה צוה, דהנה עיקר הצריאה היתה כדי שידעו הכל מאלהותו יתברך שמו ויכירו כח מלכותו, והנה צאורייתא צרא קודשא צריך הוא עלמא (זוהר ח"א ה), ותורה דאצילות אין בה השגה, ועליה נאמר (משלי ח ל) 'ואהיה אללו אמון' וגו', שהיתה אלפים שנה קודם שנצרא העולם. ותורה דצריאה גם היא נקראת פנימיות התורה, ותורה דיצירה הוא עולם המלאכים, והיא גם כן גצוה, ובעולם העשיה היא פשטות התורה. לכן ניתן לנו פשטות התורה, והפנימיות היא מכוסה ממנו, שאם לא היה מכוסה ממנו פנימיות התורה היינו פוגמים חס ושלוש צפנימיות, כדורות הראשונים שהיו יודעים פנימיות התורה והיו פוגמים הרבה, לכן לא ניתן לנו רק פשטות התורה, ועל ידי שלמוד פשטות התורה ונפלפל בה ונשמור אותה, נזכה להשיג הפנימיות.

על ידי לימוד קודם התפילה יוכל לכוון ב'אחד' כראוי

והצוה עיקר עבדות ה' היא להשיג אלהותו יתברך שמו, ולהדבק באין סוף צרוך הוא, וזאת היא גצוה מעל גצוה ולא כל אדם זוכה לזה. וצאצוה דרך ישכון האור לצוה להשגה זאת, לזה תיקנו לנו חז"ל שיקרא אדם קריאת שמע שחרית וערבית, שיקרא 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' (דברים ו ד) על

'ויהי כן', כי לא נשאר בטבעו כמו שאמרנו, כי אחד מציט צו כאשר היה צמחילת הצריאה ושאר אנשים אינם משיגים אותו. אכן הצדלת המים ומקוות המים וכן מה שהארץ מוציאה דשאים נשאר לעולם, על כן נאמר בהם 'ויהי כן'. וגם גצי מאורות נאמר 'ויהי כן' שזה נשאר בטבעו, שהחמה לעולם זורחת צמזרח ואינה משנה לעולם מאשר נצראה. אמנם אחר כך נאמר 'ויעש אלהים את שני המאורות הגדולים', שרומזים על החמה והלצנה העליונים כנודע, והם אינם מתנהגים על פי הטבע, לכן לא נאמר בהם 'ויהי כן', כי על ידי מעשה בני אדם ורוב השתדלותם צמזרח ומעשים טובים הם מתעלים כנודע. וכן צהשרלת נפש חיה צמים לא נאמר 'ויהי כן', כמו שאמרנו שלא נשאר בטבעו. וגם צצריאת התנינים לא נאמר 'ויהי כן', כי לא נשאר שניהם צקיומם, כמאמר חז"ל (צ"צ עד:) שמלח הקדוש צרוך הוא את הנקצה לצדיקים לעמיד לצוה. וצצריאת אדם שנאמר 'עשה אדם בצלמנו כדמותנו' לא נאמר 'ויהי כן', כי האדם גם כן לא נשאר על טבעו, שהצצר מסור ציד האדם להרע או להטיב, שאם יזכך את חומרו ומקדש את עצמו על ידי התורה והמזות יהיה צללם וצדמות, ואם לא יוכשר צמעשו חס ושלוש אזי מותר האדם מן הצהמה אין. מה שאין כן אלל 'הנה נתתי לכם את כל עשב' נאמר 'ויהי כן', מפני שצצר זה מוטבע לעולם שאי אפשר לאדם שיתקיים צלי אכילה. ומזה מצאו חז"ל צעלי האגדה להוכיח שנצנו אור הראשון, מחמת שלא נאמר צו 'ויהי כן'. ומתורץ הכל היטב צעזר ה':

להבין מה שלא נזכר בכתוב בריאת המים

ו**יאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים.**

וראתה חכמתו יתברך שמו ליתן עצה אל האדם אשר ירצה לזכות אל פנימיות התורה, על זה כתיב ויאמר אלהים יקרו המים מתחת השמים אל מקום אחד, רצה לומר שילמוד פשטות התורה שהיא תחת השמים, רצה לומר עולם העשיה, וזכוונה עצומה, ועל ידי זה יצא למדריגה שיוכל לקבל עליו עול מלכות שמים ולהמליך את הקדוש צרוך הוא בשמים ובארץ ובארבע רוחות העולם בשעת קריאת שמע צתיצת 'אחד', ועל ידי זה יזכה לפנימיות התורה. ואמר עוד הכתוב ותראה היבשה, רצה לומר על ידי אמירת 'אחד' יוכל כל אדם להצין בעצמו אם הוא יבש חלילה או יש צו לחלוטית קדושה, כי כפי הזדככותו כן יזכה לקבל על עצמו עול מלכות שמים בשעת קריאת שמע, והבין:

כמה דקדוקים בלשון הכתוב 'תדשא הארץ' וגו'

ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי וגו' (א יא). פירש רש"י, תדשא הארץ דשא, תממלא הארץ ותמכסה לבוש עשבים. יש לדקדק לפי פירוש רש"י היה לו לומר 'תדשא הארץ עשבים', שמלת 'תדשא' הוא לשון לבישת הארץ עשבים, ואם כן טוב יותר לומר 'תדשא הארץ עשבים', ומה הוא 'דשא'. גם יש לדקדק מה הוא לשון מזריע זרע. גם על כפל הלשון עץ פרי עושה פרי.

אור אין סוף מתנוצץ בכל הנבראים וכולם משתוקקים אליו

וגראדה צזה, דהנה כשעלה צרנונו הפשוט לברוא את העולמות, נמנע אלהותו יתברך שמו מעילה לעלול ונשתלשלו העולמות, ואור אין סוף צרוך הוא מתנוצץ לכל העולמות, מעולם הגבוה לעולם השפל הגשמי,

כוונה זו שימליך להקדוש צרוך הוא למעלה ולמטה וארבע רוחות העולם, וכשיאמר פסוק זה צבוקר וצערצ ככוונה זו ובהשתוקקות גדול עד כלות הנפש אליו יתברך שמו, יוכל להיות צבוק צו יתברך שמו כל היום וכל הלילה. אך מי שעדיין לא חיקן מדותיו כראוי ולא שבר תאוות הגשמיות, לא יוכל לקרוא פסוק זה ולומר 'אחד' על הכוונה זו צרור וללול, כי מחשבות זרות עדיין שולטין בו ומצלצלין אותו, וכפי מה שמדוכך עצמו כן הוא ממליך אותו יתברך שמו בשעת אמירת שמע ישראל. ועצה היעוזה לזה שיוכל לומר 'אחד' שלא יצללו אותו המחשבות זרות כל כך, היא, שילמוד הרבה קודם התפילה משניות גמרא וזהר על כוונה זו שעל ידי לימודו יוכל לומר 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' כדת וכנוון, ואם ילמוד על כוונה זו צודאי יזכה להמליך להקדוש צרוך הוא על כל העולמות עליונים ותחתונים, ולזה צריך זריזות גדול שילמוד הרבה ולא יעבור חס ושלום זמן התפילה.

על ידי פשטות התורה יזכה להמליך הקב"ה ולהשיג פנימיות התורה

וידוע שהתורה נקראת מים. ומאלה הדברים נבוא לבאר הכמוצים, ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, פירוש שהתורה נקראת מים, ולכן אינה צחצחון הצריאה הנצראים, כי התורה קדמה אלפיס שנה לעולם, רק זאת היתה אמירה צורך גבוה יהי רקיע בתוך המים, רצה לומר שיהיה וילון פרוס צין פנימיות התורה לפשטות התורה, פירוש שפנימיות התורה תהיה מכוסה, שלא ידע כל אחד מפנימיות התורה, כדי שלא יפגמו חס ושלום כדורות הראשונים. ויעש אלהים את הרקיע, רצה לומר על ידי מאמרו של מלך יתכסה פנימיות התורה.

הוי"ה צרוך הוא, ועל ידי הצירוף ההוא הוא משתוקק לעלות לשרשו.

עליית הנבראים לשורשן נעשית על ידי לימוד תורה לשמה

ועל ידי מה הן מתעוררין לעלות לשרשן, הוא על ידי הצדיק שלומד תורה לשמה לייחד קודשא צריך הוא ושכינתיה, ומדבק עצמו באותיות התורה וצירופי שמות, ומייחד ומדבק ומקשר עצמו באין סוף צרוך הוא, על ידי זה הוא נותן חיות והתעוררות לכל הנבראים כולם, לדוממים ולנוחמים ולחיים ולמדברים, שישתוקקו כולם לעלות לשרשן, כי לכולם יש חלק באותיות התורה וצירופי שמות. ועל ידי שהצדיק מעורר המיין נוקצין מתחיל לעילא, הוא מדבק עצמו באבות הקדושים, וממשיך החסד הגדול על כנסת ישראל. וכן מפורש על פסוק 'וכל שיח השדה וגו' טרם יצמח וגו' ואדם אין' וגו' (להלן ב'ה), ופירש רש"י, וכשצא אדם וכו' והתפלל עליהם וצמחו. נמצא למדין שהכל תלוי בתפילת הצדיק, וכל שכן על ידי היחודים.

שם ע"ב מכון כנגד האבות

והנה שם של ע"ב יוצא מהפסוקים 'ויסע' 'ויצא' 'ויט' (שמות יד יט-כא), כדאיתא בזוהר הקדוש פרשת בשלח (ח"ב נב). ואיתא שם (נא): 'ויסע' זה אצרהם, 'ויצא' זה יצחק, 'ויט' זה יעקב, רצה לומר שהאבות הקדושים הנה שורשן משם.

הצדיק מתדבק באבות הקדושים וממשיך השפעות טובות

ודישא הוא גם כן יחוד מלשון דש, כידוע למציני דעת. ומזה נצוא לציאור, ויאמר אלהים תדשא הארץ דשא, ורצה לומר שהצדיק יהיה מייחד העולמות התחתונים עם עולמות העליונים, ויעורר מיין

אך בעולמות העליונים מרגישין אור אלהותו יתצרך שמו, ובעולמות התחתונים הוא בהעלם, ואין שום נצח בעולם שאין אור אין סוף צרוך הוא מתנוגץ בו, ואפילו בדוממים ועשבים. והנה עיינו רואות שאפילו הדוממים עולים מן הארץ, מפני שהם משתוקקין לחזור להעלות לשרשן, כדאיתא באור החיים על פסוק (להלן ב'א) 'ויכולו השמים והארץ וכל נצחם', שכל נצח מעלה ומטה כולן משתוקקין לאור אלהותו יתצרך שמו, ותיצת 'ויכולו' הוא מלשון 'כלתה נפשי' (תהלים פד ג). וכן איתא בכתבי האר"י ז"ל כשהצמחין עולין מן הארץ אז הוא זמן עליית העולמות.

צירוף האותיות שיש בכל נברא מעוררו להשתוקק לעלות לשורשו

ואיתא בגמרא (ע"ב צ"ר י ו) אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה המכה אותו ואומר לו גדל. ולכאורה ענין הכאה זו אינו מוצן. ולהבין זאת נראה, כי הקדוש צרוך הוא צרה כל העולמות על ידי כ"צ אותיות התורה ונקודות וטעמי התורה על ידי צירופי שמות, ששם הוי"ה צרוך הוא מנטרף עם כל אות ואות צפנים ואחור, ועם הנקודות. ואם כן אין שום דבר בעולם שלא יהיה לו חלק באיזה אות מאותיות התורה או באיזה נקודה, ואות ההיא או הנקודה ההיא יש לו חלק בשם הוי"ה צרוך הוא, לכן משתוקקין כל הצמחין והאילנות להעלות לשרשן. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שצירופי האותיות נקראת הכאה, שעל ידי שמכה אות באות ומנטרף אות לאות הוא צמיגת הכאה. וזהו פירוש אין לך עשב מלמטה שאין לו מלאך מלמעלה המכה אותו ואומר לו גדל, רצה לומר המלאך מאיר עליו אותו הצירוף השייך לו דרך הכאה, שאין לך שום עשב שאין לו צירוף, ועל ידי זה יש לו חלק בשם